

АЛЕКСАНДЕР ГАМІЛЬТОН ЯК ТЕОРЕТИК ЕКОНОМІЧНОГО НАЦІОНАЛІЗМУ

*Юлія Олександрівна Герасименко
ВНЗ «Університет економіки та права
«КРОК» Україна; студентка Фахового
коледжу*

*Ірина Петрівна Соколовська
<https://orcid.org/0000-0003-4833-8337>*

*ВНЗ «Університет економіки та права
«КРОК» Україна; кандидат
економічних наук, доцент*

Економічний націоналізм як цілісна концепція економічної політики був започаткований у США наприкінці XVIII сторіччя. Її засновником був Александер Гамільтон (1755-1804 р.р.), на той час секретар казначейства (міністр фінансів) США, сучасник Адама Сміта та його антагоніст за економічними переконаннями.

Окремі факти біографії, що визначили становлення поглядів [1]: Александер Гамільтон народився 11 січня 1757 р. на о. Невіс, який у ті часи належав до британської Вест-Індії (тепер — Віргінські острови). Його батьки, хоч і вважалися заможними, не змогли дати своїм дітям належну освіту. Тому А. Гамільтон з 11 років змушений був працювати.

У 1772 р., накопичивши певну суму, вирушив до Нью-Йорка, де вступив до Королівського коледжу (нині — Колумбійський університет), після закінчення якого певний час займався юридичною практикою, а з початком війни за незалежність США став активним її учасником. Був особистим секретарем Дж. Вашингтона та міністром фінансів (1789 -1795 р.р.), засновником банку США. Своє бачення суспільного устрою Гамільтон викладав у численних статтях, що увійшли до збірки «Федераліст», на основі якої була написана Конституція США, під якою стояв і його підпис [2].

У 1789 році А. Гамільтон став першим у США міністром фінансів при Президентові Дж. Вашингтоні. На цій посаді ввів в обіг долар як єдину валюту, ініціював створення Центрального банку, розробляв податкову систему, ввів акцизи на спиртне, випустив перші в країні облігації державної позики. Гамільтон вважав, що США повинні ставати промисловою країною, а не аграрною, як традиційно вважалося у той час. Отже, проаналізувавши факти

життя та діяльності А. Гамільтона, вважаємо, що його погляди неймовірно вплинули на становлення доктрини економічного націоналізму.

А. Гамільтон був переконаний у тому, що для забезпечення незалежності США потрібно проводити сильну політику заохочення зростання промисловості, а промислове виробництво має стати невід'ємною складовою економіки країни. Він стверджував, що цього можна досягнути за рахунок субсидіювання промисловості та митно-тарифного регулювання зовнішньої торгівлі. Цікаво, що Гамільтон вважав мита не стільки засобом стримування імпорту, скільки джерелом для підтримки американського виробництва за рахунок субсидій. Така політика, на думку Гамільтона, мала не лише стимулювати національне виробництво, а розширити можливості працевлаштування, що сприятиме імміграції в молоду незалежну державу, яка відчувала гостру нестачу робочої сили [2].

А. Гамільтон також наполягав на розширеному застосування нових технологій та наукових розробок в усіх секторах економіки, включно з сільським господарством. Як зауважив корейський економіст Чанг Ха Джун, якби Гамільтон був зараз міністром фінансів однієї з країн, що розвиваються, то МВФ за такі пропозиції домігся би його відсторонення з посади. Ідеї Гамільтона не були одразу ж втілені в життя, бо в економіці та політиці США того часу домінували плантатори — експортери сировини, не зацікавлені у промисловому розвитку. Але згодом, уже після загибелі Гамільтона, його економічні погляди перемогли, що поклало початок американській школі економіки, яка визначала американську економічну політику аж до середини XX сторіччя [3, 104]. Ця цілісна концепція включала три базові ідеї:

- захист промисловості за допомогою селективних високих тарифів (особливо у 1861–1932 роках) та субсидій (особливо у 1932–1970 роках), протистояння вільній торгівлі;
- державні інвестиції в інфраструктуру, особливо транспортну;
- банківська політика, яка сприяє зростанню реальної економіки, а не фінансовим спекуляціям.

Висновок. А. Гамільтон був одним з найбільш захоплених прихильників конституції та вважав її ключовим документом, який забезпечуватиме стабільність та процвітання країни, у тому числі на основі принципів економічного націоналізму. Саме А. Гамільтону маємо завдячувати появі терміну «економічний націоналізм», адже він вперше в історії застосував таке поняття як «американська система» (з протекціонізмом і

стимулюванням). Отже, можемо зробити висновок, що економічний націоналізм — це політика, спрямована на зростання національної економіки, експорту продукції, стимулювання власного виробництва та захист вітчизняного виробника шляхом політики протекціонізму та сприяння в державних дотаціях і доступних кредитах для підприємств. Головна мета економічного націоналізму — перехід від сировинної до високотехнологічної економіки. Через 50 років німецький економіст Фрідріх Ліст використав поняття «національної системи політичної економії» приблизно в тому самому сенсі, що й Александер Гамільтон. Він також вважав, що саме «національна економіка творить націю», а економічна могутність стає передумовою політичної сили та впливу нації [4].

Економічний націоналізм є відповіддю на виклики сучасного світу, що пов'язані з кризою глобалізму і переходом до регіоналізації і протекціонізму. Всі країни з розвиненими економіками зростали й зростають саме завдяки економічному націоналізму. Поряд з тим, провідні світові держави, намагаючись зберегти своє економічне панування у світі, сповідують подвійні стандарти, використовуючи політику економічного націоналізму для себе, нав'язуючи іншим країнам політику неолібералізму і політику відкритих дверей [5, 28].

Ключові слова:

А. Гамільтон, економічний націоналізм, стимулювання експорту, захист національного виробника

Список літератури

1. Олександр Гамільтон: батько американської фінансової системи (2021). GGtravel. URL: <https://ggtravel.com.ua/oleksandr-hamilton/>
2. Новіков В. Економічний націоналізм: 500 років історії і сучасність. Частина 2. США. Р&М.2020. URL: https://petrimazepa.com/uk/ekonomichniy_nacionalizm_500_rokiv_istorii_i_suchasnist_chastina_2_ssha
3. Шведа Ю. Теорія політичних партій та партійних систем: Навч. посібник. Львів: Тріада плюс. 2004. 528 с.

4. Кирилюк Ф.М. Історія зарубіжних політичних вчень нової доби: Навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури. 2008. 414 с.
5. Сиротюк Ю. Десять націоналістів-лідерів: досвід успіху економічного націоналізму у світі. Економічний націоналізм та соціальна справедливість. Збірник матеріалів Шостих Бандерівських читань. Київ, 1 лютого 2019 р. / Упор. Т. Бойко, Ю. Сиротюк, Б. Галайко, К. Денисов. К.: НАЦ «УССД», «Видавець Олег Філюк». 2019. 320 с.
URL: https://ussd.org.ua/wp-content/uploads/2019/12/Bandera_VI-1.pdf